

Editorial

door **Mary Eggermont-Molenaar, Calgary**

Dames en Heren, lieve lezers en lezeressen, leest u alstublieft door tot aan pagina 21 waarop u een oproep van onze penningmeester Paul de Laat zult aantreffen. Nu eerst even 12-15 maanden terug. De Newsletter van april 2010 begon als volgt: Het is vandaag 13 januari. Uren, dagen, maanden en voordat je het weet is het 1 april, de dag dat deze *Newsletter* de deur uit dient te gaan. Onhoorbaar vlokt sneeuw ter aarde en een plof valt *Moenie, Mounie. Niet Mekkeren. Zuid-Afrikaans met een glimlach*, in de bus, de laatste publicatie van Piet van Sterkenburg, CAANS-keynote-spreker in 2008.

We beginnen opnieuw. Het is vandaag 31 januari **2011**. Bijna hoorbaar waait er enorm veel sneeuw van de daken. Rond 1 april dient deze *Newsletter* weer de deur uit te gaan (na inspectie van Peter en Paul) en warempel, weer een plof in de brievenbus. Dit keer is het *Nooit meer met je mond vol tanden*, een geestig toesprakenboekje geschreven door **Piet van Sterkenburg** en Ed Landman (die ik niet ken). Het boek geeft meer dan wat de achterflap zegt dat het is: 'een hulpmiddel en de noodzaak voor de elementaire structuur voor een toespraak.' Het geeft een breed- en een dieptebeeld van de gedenkwaardige momenten in het leven van de Nederlanders. Daarnaast geeft ieder voorbeeld van een toespraak het gevoel dat je zowel de scheidende secretaresse,

als de dode moeder, de jubilerende afdelingschef, de jarige, de tafelaar, de pensionado, de blozende bruid en haar vader persoonlijk gekend hebt of wel had willen kennen. Kortom, *Nooit Meer* is wat mij betreft een literair-technische handleiding voor toespraken.

Onder de rubriek Non-fictie berichtte *Vrij Nederland* van 19 maart 1911 over *De Gekroonde Republiek*, het laatste boek van 'onze onvermoeibare Oranje-biograaf **Cees Fasseur**'

Table of Contents

Editorial	Mary Eggermont-Molenaar	1
CAANS/ACAEN Meeting On May 28, 29	Inge Genee	4
In dit nummer		6
News from the Chapters		
Vancouver	Doeshka Timmer	7
Calgary	Mary Eggermont-Molenaar	7
Ottawa	Martien de Leeuw	8
Montreal	Peter Löwensteyn	9
Toronto	Marja Moens	10
Vriendenkring	Nora Nord	11
Nederlands in Indonesië	Willem van der Molen	12
Samensholing	Dick de Boer	13
From the Journals	Basil Kingstone	15

(CAANS-spreker 2009) in termen als: 'tintelende stijl van schrijven,' 'discutabele titel,' en, vervolgt recenseur Hans van den Berg, 'de vrolijke toon waarop Fasseur onze autoritaire en zelfzuchtige Oranjekoningen en de drie vorstinnen portretteert neemt de lezer bijna voor zich in.'

KB Den Haag

De KB geeft ook een nieuwsbrief uit, <http://www.kb.nl/pr/nieuwsbrief/index.html>, waarvoor men zich kan aanmelden via: <http://formulieren.kb.nl/>. Dat is nog niet alles, er is ook nog de website **Historische Kranten** (<http://kranten.kb.nl/about>) die een selectie van de belangrijkste kranten van 1618 tot 1995 bevat.

Frits Roest, redacteur van *De Witte Bison*, het orgaan van de *Karl May Vereniging* wees me op: <http://kranten-historisch.startpagina.nl/> welke site niet alleen rechtstreeks verwijst naar bv. *De Rooie Roepoeter* (1984-2000) of de *Thoolse Courant* (1883-1950), maar ook naar kranten over de hele wereld, zoals de Vlaamse website *Abraham Online* 1830-1950, de Waalse *Almanach d'Uylenspiegel* van 1861 (geen idee dat de Walen ook al aan Uilenspiegel doen) en de *Historical Papers*, die de bibliotheek van de Universiteit van van

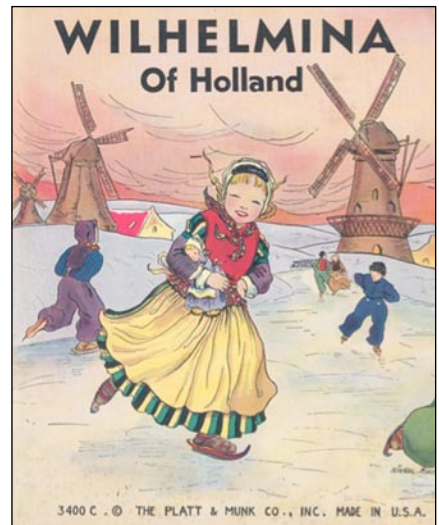
Universiteit van Witwatersrand te Johannesburg

Witwatersrand te Johannesburg zo vriendelijk was aan dit indrukwekkende geheel toe te voegen.

We zijn er nog niet. De Nederlandse boekproductie tot 1601 is voor het eerst volledig in kaart gebracht en doorzoekbaar in één naslagwerk: *Netherlandish Books*, samengesteld door Andrew Pettegree en Malcolm Walsby van de Universiteit van St. Andrews in Schotland. Deze bibliografie bestaat uit twee kloeke delen, waarin 32.000 verschillende edities staan beschreven. Het gaat om boeken die in de Lage Landen werden gedrukt en om Nederlandstalige boeken die in het buitenland werden gedrukt, vóór 1601. Voor meer informatie zie: www.brill.nl/default.aspx?partid=227&pid=31082

Voor wie boeken tot aan 1601 niet genoeg zijn, is er <http://dutchprintonline.nl/> Deze site geeft toegang tot bijna 10.000 in Nederland gedrukte boeken uit de periode

Afgelopen januari leek de omgeving van de **Koninklijke Bibliotheek** te Den Haag veel op Calgary in de lente en net als hier in Canada, is men ook daar druk met digitaliseren. Sinds kort is ook de eerste versie van een nieuwe kinderboekenwebsite online (www.onzekinderboeken.org).

voor 1781-1800. Één van die boeken, *De Weg om gelukkig te zijn in een ellendige wereld* moeten we zeker lezen. Om hier allemaal tijd voor te krijgen, heb ik bij Markplaats.nl negen extra levens besteld.

Reizen. Plaat van Berend Brugsma, 1863

Omdat een aantal CAANS-leden Nederlandse taal en/of cultuur doceren, is het misschien dienstig om te weten dat de afdeling Bijzondere Collecties, Universiteit van Amsterdam, Doelenzaal van de UB, Singel 425, op 19 april een onderwijshistorisch symposium houdt over de vraag 'Hoe werden plaatjes platen en en welke bijdrage leverden ze aan de onderwijsvernieuwing?' Meer informatie is te krijgen bij Roelof Jansma (r.jansma@uva.nl).

Tot slot: **Rudi Wester**, (CAANS- spreker 2010) schreef dat de nicht van Theo van Doesburg (1883-1931), oprichter van het tijdschrift *De Stijl* haar had gevraagd om de bestuurders van de stad Leiden een duw te geven om in 2011 de plaats voor

het definitieve beeld *Vierkant in Vierkant* vast te stellen op het Stationsplein te Leiden. Daarnaast is Wester nu ook voorzitter van het nieuwe international literatuurfestival in Utrecht. *City2City*,

dat steeds met twee andere Europese steden wordt georganiseerd. Thema: De Stad. Van 9 tot 21 april zijn Edinburgh en Stockholm te gast, in 2012 Barcelona en Praag en in 2013, als de Vrede van Utrecht wordt gevierd, Berlijn en Lissabon.

Wester is verder vice-voorzitter van de Stichting Friesland Culturele Hoofdstad van Europa 2018. De andere kandidaten zijn Den Haag, Utrecht, Brabantstad (een conglomeraat van vijf Brabantse steden), Maastricht/Euregio (België en Duitsland vlak over de grens) en Almere (een burgerinitiatief omdat de PVV daar in de gemeenteraad zit en alle subsidies voor cultuur wil schrappen). Bijhouden wat Wester doet is bijhouden wat er in Nederland op cultureel gebied gaande is of gaat gebeuren.

Tijdelijk Vierkant op het Leidse Stationsplein

CALL FOR PAPERS

by **Jeroen de Wulf**, Queen Beatrix Professor in Dutch Studies, Berkeley 2012 MLA (Modern Language Association) CONFERENCE in Seattle

Time: 5-8 January 2012

Discussion Group Organization: Netherlandic Language and Literature

Title of session: Intercultural Contacts in Dutch Studies

Content: Intercultural contacts in the field of Dutch Studies with a focus on literature and linguistics in a European and an international context.

Submission deadline: 15 march 2011

Send ca. 300 word abstract to: Jeroen Dewulf (jdewulf@berkeley.edu)

Note Editor: De Wulf schreef dat het mooi zou zijn om 'onder de sprekers van ons Dutch panel ook eens een collega uit Canada te mogen begroeten. Wie weet lukt dit in Seattle, het is immers voor sommigen van jullie dichter bij dan voor veel Amerikanen.'

Programma CAANS/ACAEN-conferentie

Het programma voor onze eigen jaarlijkse CAANS-conferentie en vergadering in Fredericton is opgemaakt door **Inge Genee** en leest als volgt:

St. Thomas University

Annual Meeting

28-29 May, 2011 University of New Brunswick and St. Thomas University
All sessions take place in Sir James Dunn Hall Room G-2 on the St. Thomas University Campus

<http://www.mediacrossroads.com/STU/tour.htm>

Saturday May 28

- 9.00 Welcome and coffee
- Session 1. Nederlandse immigranten in Canada / Dutch immigrants in Canada**
 Chair: TBA
- 10.00–10.40 Guest speaker *Will van den Hoonaard* (UNB)
 Silent ethnicity: The Dutch of New Brunswick
- 10.45–11.25 *Anne van Arragon Hutten* (Lakeville NS)
 Integration and assimilation of Christian Reformed immigrants into Canadian society
- 11.30–12.10 *Michiel Horn* (York University)
 Becoming Canadian: Further thoughts
- 12.15–13.30 Lunch
- Session 2. Immigratie en integratie in Nederland en Canada / Immigration and integration in Canada and The Netherlands**
 Chair: TBA
- 13.30–14.30 Keynote speaker
Mr. T.J.P. van Os van den Abeelen (Vice-president Amsterdamse recht-bank)
 Immigratie en integratie in Nederland in de jaren 2005-2010
- 14.30–15.10 *Gerry van Kessel* (Gatineau)
 Immigrant integration in Canada: Past successes and future concerns
- 15.10–15.30 Coffee
- 15.30–16.30 Annual Meeting
- 17.30–19.00 President's Reception
- 19.30 Conference dinner

Sunday May 29

9.30–10.00 Coffee

Session 3. Nederlandse wetenschappers en kunstenaars / Dutch scholars and artists

Chair: TBA

10.00–10.40 *Mary Eggermont-Molenaar* (Calgary)

William Rollo: Van Glasgow via Leiden naar Grahamstown

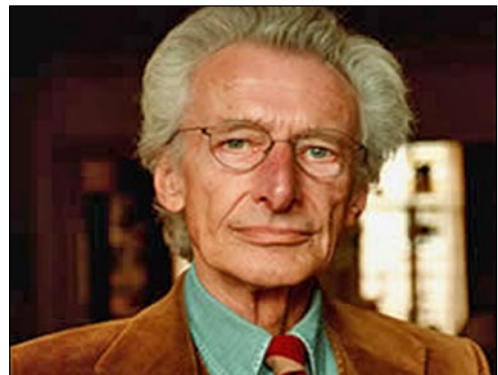
10.45–11.25 *Gerrit Gerrits* (Acadia University)

Unico Wilhelm van Wassenaer (1692-1766): Aristocrat, diplomat, mystery composer

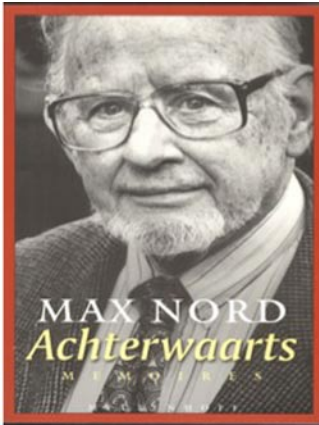
11.30–12.10 *Alexander Zweers* (University of Waterloo)Harry Mulisch's *De verteller* [The Narrator]. A novel too complex to give a paper about. An attempt

12.15–12.30 Closing

12.30–14.00 Lunch

14.30–15.00 *Canadian Journal of Netherlandic Studies* Editorial Board**Unico Wilhelm van Wassenaer****Harry Mulisch**

In dit nummer

* **Nora Nord**, weduwe van Max Nord (1916-2008), Nederlands dichter, schrijver en journalist en CAANS-spreker in 1993 (na zijn vertrek uit Calgary geurde mijn auto nog een half jaar naar sigaren) schreef me onlangs over een jaarlijks illegalen-diner.

In 1998 kwam Nord's memoire *Achterwaarts* uit bij Meulenhoff. Hierin beschrijft hij vrij geestig over zijn onderduiktijd en over wat er later gebeurde: 'De Vriendenkring, nu dagelijks aan het werk op het legale Parool in het gebouw van De Telegraaf, [...] viel onder de veranderde omstandigheden niet uiteen.' Dat blijkt uit Nora Nord's kerstbrief. Op verzoek schreef ze een kort stukje over deze 'illegalen'-vriendenkring.

* **Willem van der Molen**, adjunct-professor Oud-Javaans aan de Universiteit van Indonesië in Djakarta, van 1979 tot 2009 universitair docent Javaans en Oud-Javaans en echtgenoot van Korrie Korevaart, CAANS-spreker in 2001 landelijk en in 2008), stuurde me op verzoek zijn indruk van Indonisische perceptie van Nederlands en Nederlanders.

* De regering wil dat Nederland bij de vijf 'topeconomieën' hoort en hoger onderwijs een kwaliteitsimpuls geven, maar komt met een wetsontwerp dat langstudeerders, universiteiten en hogescholen financieel afstraft. In de jaren 2012 tot en met 2015 zal er tevens 370 miljoen gekort gaan worden. Reden voor de studentendemonstratie van afgelopen 21 januari, die werd ondersteund door een 'cortège' van ongeveer duizend hoogleraren. Op verzoek stuurde **Dick de Boer**, hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis te Groningen en CAANS-spreker in 1997, 2003 en 2011, die mee schreed, zijn indrukken op over deze demonstratie.

Hooglerarensteun voor studentendemonstratie op vrijdag 21 januari 2011

Via From the Journals houdt Basil Kingstone ons op de hoogte wat anderen schrijven in andere tijdschriften over Lage Landen- taal en cultuur.

Vancouver

door Doeska Timmer

Op donderdag 13 januari 2011 sprak **Marjolein Hogenbirk**, docent Middel nederlandse Letterkunde aan de Universiteit van Amsterdam, over *Moriaantje, zo zwart als roet*, over een dertiende-eeuwse roman met een zwarte held:

Vrijwel iedere Nederlander kent het kinderlandje over Moriaantje, die uit wand'len ging zonder hoed. Veel minder bekend is de dertiende-eeuwse Nederlandse Arturroman *Moriaen*, de eerste West-europese roman met een (positieve) zwarte hoofdpersoon. De jonge held Moriaen weet het als buitenstaander te schoppen tot beste ridder van het hof van koning Arthur, en wordt daarbij gecoacht door diens hoofse neef, Walewein (Gawain).

In haar lezing schetste Hogenbirk de literair-historische achtergronden van deze bijzondere Nederlandse roman. Zij besteedde aandacht aan de zwarte huidkleur van de held, de literaire traditie waarin de tekst geplaatst kan worden (de verhalen over Perceval en de Heilige Graal) en de mogelijkheid deze roman te beschouwen als een van de vroegste voorbeelden van een jeugdroman.

Op donderdag 10 februari vond de jaarvergadering plaats waarbij als voorbereiding op het nieuwe verenigingsjaar voorstellen voor nieuwe bestuursleden ingediend konden worden

Het culturele gedeelte bestond, zoals de laatste jaren gebruikelijk, uit het vertonen van een Nederlandse video over **Wim Sonneveld** met liedjes en conferences.

Op donderdag 10 maart sprak **Mark Zuehlke** over twee van zijn boeken, te weten *On to Victory* en *A Terrible Victory*. Deze gaan respectievelijk over de bevrijding van het oosten van Nederland en die van de provincie Zeeland. De lezing werd in het Engels gehouden. Voor meer over Mark Zuehlke, zie: <http://www.zuehlke.ca> en zie ook: <http://www.facebook.com/home.php?#!/pages/Mark-Zuehlkes-Canadian-Battle-Series/107504282616981?ref=mf>

Calgary

door Mary Eggermont-Molenaar

Dick de Boer, hoogleraar Middeleeuwse Geschiedenis aan de Universiteit van Groningen, gaf op maandag 14 februari een voordracht over de reis die een Friese abt achthonderd jaar geleden naar Rome maakte: *Op zoek naar Emo*.

Het begin van de dertiende eeuw was een van de meest dynamische perioden in de geschiedenis van Europa. Denk aan de dramatische mislukking van de Vierde Kruistocht, de strijd van Bouvines, de ontwikkeling van Pauselijke 'monarchie' onder Paus Innocentius III, de geboorte van vroeg-Gothische architectuur, de eerste opbloei van universiteiten en een korte periode van tolerantie van Joden en Joodse cultuur. De volkstalen braken door als cultuurtalen en nieuwe orden probeerden met hun kritiek op oude structuren het geloof een nieuw elan te geven. In die woelige tijd gebeurde er in de buurt van Groningen is merkwaardigs: verbazend genoeg gaf de bisschop van Munster de Friese abt Emo van Wittewierum geen toestemming voor het stichten van een klooster. Vervuld van woede reisde de abt daarom in de winter van 1211 en het voorjaar van 1212 naar Rome.

Op de dag na Kerstmis 1211 trok hij de Alpen over, hoewel in die tijd de bergpassen waren gesloten. Op 19 januari 1212 arriveerde hij in Rome. De reconstructie van zijn reis geeft een intiem zicht op de 'Blauwe Banaan' van de vroege dertiende eeuwse Europese cultuur en werpt licht op toenmalige hoop en vrees, spanningen en conflicten, inspiratie en creativiteit. Gezien door de ogen van Emo komt Middeleeuws Europa ons ongelofelijk dichtbij. En bezien vanuit Europa leren we Emo en zijn emoties beter kennen.

Het was de derde keer dat De Boer hier was. Hij kwam naar de schaatswedstrijden kijken die op 11 en 12 februari in de Olympic Oval werden gehouden, hield een voordracht voor de afdeling Geschiedenis van Universiteit van Calgary en sprak voor de CAANS-leden en gasten. Zijn voordracht was van dien aard dat na afloop de lofrede beperkt kon worden met de opmerking dat er in 2012 weer schaatswedstrijden gehouden zullen worden. De Boers boek over abt Emo, *Emo's Reis. Een historisch culturele ontdekkingsstocht door Europa in 1212* komt in mei van dit jaar uit.

Ottawa door Martien de Leeuw

Arie Bestebreurtje

On the 24th of November **Bert Hilkes**, one of our local members, presented 'Who was Bestebreurtje?' Hilkes had run into the name in the Dutch veteran's magazine *Checkpoint*, asked himself the same question and set out to research the person. The interesting story he put together was based largely on eyewitness accounts and other recollections by Dutch veterans with whom he had corresponded. Since a good deal of information on Arie Bestebreurtje is also to be found on the web (see among others: <http://www.b26.com/page/arie.bestebreurtje.htm>), I'll leave it to the interested reader to look there for his life's details, only to say here that he was one of the

most decorated soldiers in the war, second only to General Eisenhower. Since Hilkes was himself involved in the war effort and lived near the area where some of the action Bestebreurtje was involved in, had taken place, he was able to tell the story in a lively and entertaining manner.

Montreal door Peter Löwensteyn

Op 20 januari 2011 passeerde traditioneel een Nederlandse cabaretier de revue. Dit maal was het Toon Hermans. **Peter Tijssen** schonk aandacht aan de typisch Zuid-Nederlandse humor van deze kleinkunstenaar. Hij was dan ook populair in Vlaanderen. Toon Hermans had als eerste cabaretier van Nederland de moed om urenlang alleen op toneel te gaan staan in een *One Man Show* en bracht luchtige, troostrijke liedjes, maar vooral ook absolute onzin waarmee hij de mensen onvergetelijk liet lachen. De straten waren uitgestorven, wanneer zijn shows in de huiskamers op de TV werden vertoond.

Op 17 februari gaf **Peter Löwensteyn** een lezing over *Mozart in Holland*, geïllustreerd met muziek die de jonge Mozart gedurende de periode van september 1765 tot mei 1766 in Holland componeerde.

De Mozart familie, vader Leopold, moeder Anna Maria, hun dochter Nannerl en hun zoon Wolfgang waren op 6 juni 1763 uit Salzburg vertrokken en reisde via Parijs naar London, onderweg stoppende bij de verschillende koninklijke hofhoudingen om de wonderkinderen ten toon te stellen. De Mozarts waren eigenlijk helemaal niet van plan naar Nederland te komen aangezien vader Leopold de Republiek als een achtergebleven muzikaal gebied zag. Hij vond dat er ruw volk woonde en zeker te grof besnaard was om het muzikale genie van de kleine Wolfgang te kunnen appreciëren. Maar het vooruitzicht van een flinke zak dukaten en het uitgesproken verlangen van de Haagse prinses Caroline om de kleine Mozart te mogen horen, deden hem zwichten en zo kwam Wolfgang Amadeus Mozart op 10 September 1765 met zijn familie in Rotterdam aan. De dag na aankomst werd Nannerl ernstig ziek en toen zij voor het eerst weer op was, werd Wolfgang ziek. Voor een week dreef hij in en uit bewustzijn en blijkbaar sprak hij geen enkel woord. Hij overleefde, maar de ziekte had zijn tol genomen. Hij was vel over been en moest opnieuw leren lopen. Pas half december was Nannerl volledig hersteld en was Wolfgang aan de beterende hand. Uiteindelijk bleef de familie tot eind april 1766 in de Republiek, namen deel aan de inhuldiging van de jonge Stadhouder Willem V en de kinderen gaven verschillende concerten.

Op zondag 13 maart hadden we onze traditionele poëzie-namiddag onder leiding van **Willie Lubbers**. Onderwerp was de letter 'D.' Zoals gewoonlijk namen we de poëzie niet al te serieus. De verkozen dichters waren, onder meer, A.C.W. Staring en Annie M.G. Schmidt met *Dikkertje Dap* natuurlijk. Er waren ook eigengemaakte gedichten!

Op donderdag 17 maart sprak **Peter Tijssen** over de *Rol van molens in de geschiedenis van Nederland*. Tijssen belichtte verschillende aspecten van de molens in Nederland.

Een groot gedeelte van Nederland bestaat uit veen dat ongeveer 0,5 meter per eeuw zakt. Zonder de bemaling met molens zou een groot gedeelte van Nederland een watervlakte geweest zijn. De traditionele windmolens zorgden ook voor de eerste industriële revolutie in Europa. De Zaanse ontdekking dat de kracht van molens door middel van een krukas voor andere doeleinden gebruikt kan worden zorgde voor tal van toepassingen. Duizenden windmolens voor zo'n 35 verschillende doeleinden maakten van de Zaanstreek een gigantisch industrieel molengebied en hadden een groot aandeel in de Gouden Eeuw. Zo verving de zaagmolen het zagen met de hand en konden zeilschepen in een veel kortere tijd gebouwd worden.

Toronto by Marja Moens

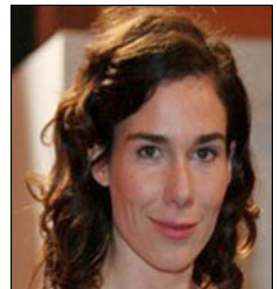
Jessica Wildemeersch

On 10 December Paul DeVos, Consul for Belgium, requested our cooperation for a performance of the Belgian actress **Jessa Wildemeersch**, presenting Kamiel Vanhole's one-woman show, entitled *Margaret's Awakening*. This play is set in the early 1500s and presents Margaret of Austria, the daughter of Maximilian I, Emperor of Austria, who served as a pawn for her father's political strategies. *Margaret's Awakening* reveals the struggle of a woman caught between her family's interests and her quest for individual freedom. But how much choice did Margaret really have?'

On 21 January **Marianne Verheyen** gave us an idea of what it is like to teach Dutch language and translation at the University of Toronto School of Continuing Studies. She has been praised 'for lectures that are engaging and fun and address a variety of modes.' With materials such as actual Dutch newspapers and magazines, she showed a patience and enthusiasm that makes learning Dutch a pleasure.

On 4 March we saw and heard *La Voix Humaine*. French poet, author and filmmaker Jean Cocteau wrote *La Voix Humaine* as a monologue in 1927. Director Ivan van Hove revolutionized this stunning play, which centers around one last desperate phone call. The premise is both simple and agonizing: a young woman receives a call from the lover who abandoned her. This is the last time they will speak to one another.

The play was performed by Dutch actress Halina Reijn, of Toneelgroep Amsterdam at the Enwave Theatre at Harbourfront, in Dutch with English supertitles.

Halina Reijn

Vriendenkring door Nora Nord

Dat illegalen-diner doen we al vijftientig jaar. Eerst was het in het buitenhuis in Holthe, bij Beilen, Drente, met Wim van Norden, oprichter en de eerste directeur van *Het Parool*, hij is nu 94 en Henk Kersting (1905-1993), hoofdredacteur en directeur van de *Associated Press*. Voor de oorlog werkte hij bij *De Telegraaf*, later kwam hij in het verzet. Dan Irene Vorrink (1918-1996), oud minister van Cultuur en dochter van Koos Vorrink (1891-1955), met partner. Jos Wibaut (1918-2003), verzetsstrijdster; zij werd in 1944 in haar been geschoten. Dat is nooit meer goedgekomen; ze was een kleindochter van de beroemde Wibaut, ooit wethouder in Amsterdam.

Nora Nord

Verder, Hans van Norden, kunstschilder en verzetstrijder; hij is nu 96 en zit in verpleeghuis met Alzheimer. Hilda van Norden, eveneens schilderes en verzetsstrijdster. Zij woont sinds 1946 in Parijs, is 89 en gaat ook achteruit in het hoofd. Je had er Teun Lammertse, een wilde jongen in de oorlog, die zich ook bij de groep had aangesloten. En dan Mia van Meurs (1910-), en van Van Heuven Goedhart (1901-1956), minister in kabinet Gerbrandy. Max had een hekel aan Mia. Toen de *Parool*-groep in 1944 ondergedoken zat op de Reguliersgracht, en Mia daar ook boven zat, vroeg ze Max af en toe de carbidlamp aan te maken. Daar had hij een gruwelijke hekel aan omdat hij dan vieze handen kreeg.

Er komen op dat illegalen-diner altijd nog wat partners die niet in de oorlog actief zijn geweest. Ik was meteen acceptabel omdat ik ook uit een verzetsgezin kwam. Twee jaar geleden ben ik er achter gekomen dat mijn vader, die in de groep Gerretsen zat, werd opgepakt en in kamp Amersfoort terecht kwam. Moeder was ook weg. Mijn zus en ik zaten ondergedoken, ik in Blaricum en mijn zus in Schermerhorn.

De groep Gerretsen kwam voort uit de O.S.P. (*Onafhankelijke Socialistische Partij*) dat waren idealisten met o.a. Jacques de Kadt. Die partij is in 1939 opgeheven en daaruit is de groep Gerretsen ontstaan – die veel deed voor *Het Parool* en *Trouw*. Er zaten veel grafici in, gelieerd aan Gerrit-Jan van der Veen. Die groep was gespecialiseerd in het vervalsen van papieren.

Noot Redactie: Uitgeverij Bert Bakker publiceerde recentelijk Jeroen Corduwners' *Riemen om de kin! Biografie van Mr. Dr. Gerrit Jan van Heuven Goedhart*.

Noot Redactie:(Peter Löwensteyn): Het artikel *Vriendenkring* haalt voor mij allerlei herinneringen op aangezien mijn ouders voor de oorlog lid waren van de OSP. Trouwens dat was ook een van de redenen dat ik toen m'n baan bij Geert van Oorschot kreeg; "ik kwam uit een goed nest" volgens hem. Hij was ook nauw verbonden met al die figuren die er in het artikel genoemd worden.

Nederlands in Indonesië door Willem van der Molen

Nederlanders kunnen op een hartelijke ontvangst rekenen als ze door Indonesië reizen. Indonesiërs zien het namelijk juist als een gemeenschappelijke band dat hun vader of grootvader in 1945-1949 tegen de Nederlanders gestreden heeft. Wel in het besef dat de toen bevochten zelfstandigheid oneindig veel beter is dan de koloniale verhouding van vroeger, daar twijfelt geen Indonesiër aan. Maar gegeven dat standpunt wil je gesprekspartner best toegeven dat sommige dingen vroeger beter geregeld waren. Vergelijk dat eens met de Nederlandse houding tegenover de Duitsers! Vrees of schuldbesef van Nederlandse kant wordt in Indonesië niet verwacht en niet begrepen. Dat is geweest; soedah.

Mijn professoraat ligt wel een beetje, maar niet echt gevoelig. Net als in Nederland zijn er in Indonesië mensen die denken: kunnen wij dat niet zelf? En dan nog wel een Nederlander!

Universiteit van Indonesië

te leren, op cursussen die links en rechts ontstonden. Of de cursussen nu nog steeds goed lopen, weet ik niet.

Maar de Universiteit van Indonesië is daar duidelijk over: nee, wij kunnen het op dit moment niet zelf (hopelijk tijdelijk), en de expertise is in Nederland. Het is natuurlijk ook van belang dat dit een Indonesische beslissing is, niet een Nederlands initiatief.

Het Nederlands als voertaal is helemaal weg, al vele decennia. In het recht is het een brontaal, onmisbaar zij het helaas niet door iedere belanghebbende in voldoende mate beheerst. Een interessant fenomeen is dat het de laatste jaren opeens in brede kring populair geworden is om Nederlands

Verder is het Nederlands belangrijk voor status, in twee opzichten. Mensen van de heel oude garde die nog Nederlands spreken, doen dat, zonder enige terughoudendheid, ook onder elkaar, zelfs als ze met jou Indonesisch spreken; de jongere omgeving constateert op zo'n moment met enige spijt dat zij geen toegang meer heeft tot het Nederlands.

Het tweede opzicht betreft de spelling: sommige mensen die een 'u' in hun naam hebben, zijn die 'u' altijd op zijn Nederlands blijven spellen, als oe (Djakoesoema bijvoorbeeld). Een tijdlang was dat behoorlijk passé, maar nu ontleen je er status aan want het oogt zo oud. Daar staat weer tegenover dat allerlei woorden de nieuwe tendens vertonen om de Engelse spelling te volgen (analisis i.p.v. het oudere analisa). Toch zie je soms ook weer opeens een nieuw woord uit het Nederlands opduiken. Was dat er al die tijd al, of is het inderdaad een nieuw woord, en hoe kan dat dan, zoveel jaar na dato? Je ziet, het is allemaal in beweging, voortdurend.

Samenscholen door Dick de Boer

Hooglerarensteun voor studentendemonstratie op vrijdag 21 januari 2011

Voor het eerst in de geschiedenis kon de S in de afkorting VSNU (Vereniging van Samenwerkende Universiteiten Nederland) staan voor 'samenscholende.' Eveneens voor het eerst kreeg 'samenscholing' de bijzondere betekenis dat hogescholen ècht samen opstonden tégen het als perfide ervaren regeringsbeleid en vóór behoud van perspectief en kwaliteit. Dat gebeurde op vrijdag 21 januari 2011.

Ooit wilde men, in het Spanje van het begin van de 16de eeuw, dat had gezegevierd over de Islam op het Iberisch schiereiland door de verovering van Granada in 1492, het schitterende Alhambra slopen. Keizer Karel V heeft toen persoonlijk ingegrepen: wat in zoveel eeuwen was opgebouwd, mocht men niet in één dag vernietigen en wat in één dag vernietigd zou worden, zou eeuwen kosten om weer op te bouwen.

Alhambra in Granada

De betoging in Den Haag, of liever de 'academische zitting' in Den Haag was een indrukwekkende getuigenis van bezorgdheid van de Nederlandse hoogleraren over de dreigende erosie in de academische wereld, waardoor veel wat de bezuinigingen van de afgelopen twee decennia heeft overleefd, alsnog om zeep zal worden geholpen. Het was een waardig zwiëgend en daardoor luidkeels teken van solidariteit met de studenten en de manier waarop er met hun perspectieven wordt gesold.

Uit heel het land waren meer dan duizend hoogleraren gekomen, met speciaal gecharterde bussen, op de fiets met de toga in koffertje of rugzak, met het openbaar vervoer. De deelnemers riskeerden bewust de hoon van cultuur-en-kennisbarbaren, die wel zouden zeggen: 'zijn er zoveel, er kunnen er best nog wel wat van weg'.

De hoogleraren gaven gehoor aan de oproep van de Colleges van Bestuur om de eenheid van de Universitas Neerlandica uit te dragen. Men kon zich omkleden in de Haagse Anton Philipszaal, waar na het cortège een Academische zitting zou worden gehouden.

Toen ik met mijn rugzakje aankwam en collega's van diverse 'togage' in kleine groepjes zag uitfladderen in de richting van het Plein waar de stoet zou worden geformeerd, sloeg mijn gevoel van bezorgdheid om in vreugde die overging in ontroering, toen er steeds meer aankwamen en duidelijk werd hoe massaal de bezorgdheid gedeeld en de verantwoordelijkheid gevoeld werd. Even overheerste het feestelijke gevoel van een enorme reünie, waarbij men na jaren verre collega's trof, oud-schoolgenoten ontmoette en kennis kon maken met vele onbekenden. Er heerste de vrolijke chaos die hoort bij het zoeken van 'soortgenoten' in toga's van diverse snit. Even was er dat lacherige gevoel dat hoort bij onzekerheid. Maar toen de stoet zich in beweging zette, voegde zich daar het besef van de ernst van de situatie bij. Door de vermenging van identiteiten en affiliaties straalde de enorme stoet uit dat hier de gezamenlijke academische wereld voor een onverdeeld belang streed en schreed. Het geheel had een indrukwekkende waardigheid, ondanks de vrolijke kout met omstanders die de dag van hun leven hadden, en vele geheugenkaartjes vol fotografeerden en ondanks snaakse vergelijkingen met de March of the Penguins. Iedereen besepte dat hier iets unieks gebeurde. Het moment waarop de hele Hofvijver omzoomd was door een brede, zwarte band was adembenemend en emotionerend. Eenmaal terug in de Anton Philipszaal hield een rij van sprekers, afgesloten door oud-minister Veerman, als voorzitter van de commissie toekomst hoger onderwijs, gloedvolle betogen die duidelijk maakten hoezeer de beleidsvoornemens de regering kwalificeren als een onbetrouwbare en inconsequente partner. Indrukwekkend was een retorisch ijzersterk optreden van oud-minister Guusje ter Horst, nu voorzitter van de HBO-raad, met het 'afspraak-is-afspraak'-thema als Leitmotiv.

Guusje ter Horst

Maar eigenlijk waren alle sprekers even bevlogen en overtuigend in de wijze waarop zij aangaven dat de regeringsplannen schade zullen berokkenen aan de kenniseconomie in Nederland en haaks staan op het met de mond beleden voornemen om Nederland op te stuwen naar een hogere plaats op de mondiale kennisranglijst. Haarfijn werd aangetoond dat de argumenten van de regering niet deugen en dat de effecten alleen averechts zullen werken. Zo is het argument van de regering dat er strafmaatregelen moeten komen omdat langstudeerders het rijk veel geld kosten onzinnig. Het rijk bekostigt studenten maar vier jaar en alles wat studenten daarna kosten, is vooral investering van aandacht, begeleiding en docenttijd door de universiteiten die zich inspinnen om mensen de eindstreep te laten halen. Dat doen zij deels uit eigenbelang vanwege de diplomafinanciering, maar vooral uit betrokkenheid met en bezorgdheid voor de toekomst van de studenten. De meeste vertragingen leveren de samenleving juist geld op, omdat zij ontstaan doordat studenten hun maatschappelijke inzetbaarheid vergroten door hun talent in binnen- of buitenland, door een tweede studie, of bestuurswerk verder te ontplooiën. Studenten en universiteiten daarvoor straffen door boetes op te leggen is krankzinnig. Een gehanteerd argument dat de universiteiten wel een jaar of wat kunnen worden

afgeknepen omdat zij reserves hebben, waarmee e.e.a. is op te vangen, deugt al evenmin: de reserves van de universiteiten zitten in gebouwen en het onderhoud, en worden gebruikt om te investeren en te innoveren. Dat wegsnijden veroorzaakt vernietiging en achterstallig onderhoud. Iedere econoom kan uitrekenen dat reparatie van vernietigd of verwaarloosd 'materiaal' duurder is dan goed onderhoud.

De betoging op 21 januari was indrukwekkend en inspirerend. Het was een teken dat de universiteiten en hogescholen in eendracht vinden dat de grenzen bereikt, nee, overschreden zijn. Maar helpt het ook? Dat moet de toekomst uitwijzen. Hopelijk verschaft de economische opleving de regering de kans om zonder gezichtsverlies af te stappen van een haast autistisch beleid, dat tot dusverre de noodkreten lijkt te negeren. De gezamenlijke hoogleraren in Nederland hebben een signaal afgegeven en een gevoel teruggekregen: eendracht maakt macht. Vroeg of laat zal de kwaliteit zegevieren.

From the Journals by Basil Kingstone

Dutch Crossing vol. 34 no. 3 focuses on the historical events of the 20th century. **Mary-Ann Middelkoop** (Cambridge) shows how the Dutch government in 1918-'19 fought off attempts by Belgium to acquire territory it had failed to secure when it seceded from the Netherlands in the 1830s. The main Dutch card was that few in Dutch Limburg, and nobody in Zeeuws-Vlaanderen (Zealand Flanders) wished to become Belgian, and the Versailles conference adopted Woodrow Wilson's principle that a population should be free to decide for itself what country it wished to belong to.

Kim van Kaam (Utrecht) tackles the problem of memory of the Shoah (the Holocaust). Museums real and virtual, such as the Anne Frank site on YouTube, attempt to make us experience the horror, to make it part of our personal history, and such experiences can perpetuate the common memory and refute Holocaust deniers. But those who personally suffered those events are left with a trauma: they could not experience them fully at the time, the mind balks at such assaults (we think: 'this is not happening to me'), and so they experience them unexplained as a permanent present.

Two articles look at the state of Belgium. **Ulrike Vogt** and **Mathias Hüning** (Free U. of Berlin) show that Belgium, although a nation with three languages, subscribes to the theory, which prevailed at its creation, namely, one nation one language. As a result, one can get administrative services in the 'other language' only in a few linguistic border places, the Flemish seem determined to redraw the electoral map so as to separate eastern Flemish Brabant from bilingual Brussels (the riding of Brussels - Halle - Vilvoorde), and neither Flemings nor Walloons learn the other language unless they need to find a job in the other region. However, the authors see it as a good sign that an immersion program (CLIL, Content and Language Integrated Learning) has been introduced recently in schools in both regions.

Jo Sterckx (Pozna_) shows some of the reasons which exacerbated this mutual mistrust - Flemish collaboration with the Nazis, the question of whether to let Leopold III

return or not – and the consequent withdrawal of each language group into its own shell, leading to the inability of unseasoned regional politicians to negotiate to form a federal government in 2007.

Leopold III: abdicatierede van 31 juli 1950

Conducted largely in the media, the negotiations dragged on for 194 days, compromise being reached only when the economic mess finally claimed the politicians' attention.

Jane Fenoulhet (UC London) compares Edgar du Perron's *Schandaal in Holland* (1930) with Hella Haasse's *Mevrouw Bentinck* (1978-81) as forms of biographical fiction using documents. Both authors narrate scandals set in Willem IV's time, du Perron telling the fairly well-known tale of Onno Zwier van Haren, whose sexual abuse of his daughters came to light and led to his downfall; Haasse telling the rather less well-known story of how Willem Bentinck's wife refused to stay with him.

Dirk Venemans (Wassenaar) describes a catalogue of prints of paintings – a popular way to spread appreciation of art in the late 18th century – written for the English market. The painters are all described in glowing terms, complete with the prices their works sell for.

There are reviews of the first two books in a new series from Brill in Leiden, 'Egodocuments and History.' The first is a translation of Arianne Baggerman and Rudolf Dekker's superb edition of Otto van Eck's diary, entitled *Child of the Enlightenment*. The child was given a Rousseauistic education; he had to read a great deal, and his diary had to meet his parents' approval. The second is a translation of **Jeroen Blaak's** *Geletterde levens* (2004), called *Literacy in everyday life*.

The original could have usefully been revised a bit, and the four diarists chosen are obviously too few to give a complete picture of the whole country and the whole period (1624-1770), but it is 'an entertaining and well-documented study,' which opens our eyes to the wide variety of reasons why people record personal feelings and public events, thus unifying the two for the historian.

Septentrion offers more interesting material than we can possibly cover, so we will just offer a few recent highlights. We read an article on Van Gogh, accompanied by a letter from him to his brother Theo. The article argues that his life was no more tragic than anyone else's (unless you count attacks of insanity, of course). In particular, his work was not ignored; on the contrary, the likes of Gauguin, Toulouse-Lautrec, Pissarro and Monet all admired it. The letter is taken from a new 6-volume

edition published simultaneously in Dutch (Brussels: Mercatorfonds), French (Arles: Actes sud) and English (London: Thames and Hudson). For really serious students (or those who don't have 350 euros to spare), there is www.vangoghletters.org, which offers all 907 letters in English translation and in the original, with facsimiles of the letters, illustrations of any work of art referred to, and exhaustive notes. Printed, it would occupy 15 volumes.

Another article traced the history of the ex-Belgian Congo (now called a Democratic Republic). Leopold II exploited it with notorious cruelty for rubber and ivory; thereafter Belgium grew rich on the country's mineral wealth.

Leopold II

It backed Katanga's attempt to secede, it played a part in the assassination of President Lumumba, who wanted to assert some national control, and it was very happy with the immensely corrupt President Mobutu, who let the mining companies do as they liked. Finally, however, about 1990, the degree of corruption and stagnation, and the consequent economic unimportance of the place, discouraged the Belgians, and relations with the Congo have been almost non-existent for years. A slight effort is being made today - 75 million euros a year - but China is investing in the Congo to the tune of €6 billion. (No doubt they want a supply of coltan, a mineral essential for manufacturing your cell phone).

Jeroen de Wulf wrote about the German-speaking part of Belgium, which was attached to it in 1918. First the government tried to make it French-speaking, then tried to sell it back to Germany, then came the Nazi occupation. After the war the proportion of those in the area accused of collaboration was so high that it seemed they had been made a scapegoat. Since 1980, however, the region has followed the Flemish example and obtained autonomy from Wallonia in cultural matters. They feel they are Belgian, not part of either region, and as such they may be a good model for the immigrant communities, who can benefit from having their own culture yet being part of a nation with a vague definition of itself ('an empty box').

Two articles looked at the status of Muslims in the Low Countries. One gave a historical background. The Low Countries first heard about Islam from the historian Jacob van Maerlant (around 1300), who recorded the lamentable failure of the Crusades, and from medieval romances, in which Islam is seen as wrong but the Muslims as admirably civilized. When the Dutch began to trade with the Turkish Empire, their chief import (apart from tulips, briefly) was indeed a product of civilization: scientific knowledge. Contacts with Morocco took another form: being kidnapped by pirates and held for ransom. In the Dutch East Indies, meanwhile, Islam was a force that might lead to insurrection. Perhaps today the same attitude towards it takes the form of a fear that Western secular society will be changed by Moslem immigrants. This last point was reinforced by the second article, which argued that immigrants with strong religious beliefs can not be declared marginal to an enlightenment-based Western society; they can criticize us for our failure to include them among us, precisely on the basis of our criteria of universal values.

CANADIAN ASSOCIATION FOR THE ADVANCEMENT OF NETHERLANDIC STUDIES

CAANS

2011 SUBSCRIPTION FORM

Please note that membership is from January 1 to December 31

Members of CAANS pay thirty-five dollars (fifteen dollars for the Canadian Journal of Netherlandic Studies and twenty dollars for their membership fee, which includes the Newsletter and which is a charitable donation). Seniors pay thirty dollars (fifteen dollars for the Journal and fifteen dollars for membership). Students pay twenty-five dollars (fifteen for the Journal and ten dollars for membership).

CAANS is a non-for-profit charitable educational organization and welcomes additional donations. All such donors will be sent a tax receipt within the first few months of the calendar year following such a donation.

Local chapters may assess an additional fee. If you are a member of a local chapter, you may submit this form with your cheque or money order to the local chapter along with the local fee. Chapters and contacts are listed on page 2 under "Officers". If you are not a member of a local chapter or if your local chapter does not collect fees for CAANS National, please mail your cheque or money order to:

Mr. Paul de Laat, Treasurer of CAANS,
613 Huyck's Point Road, Wellington, ON K0K 3L0.

Europe: €25.00 ABN-AMRO, BIC Code ABNANL2A, IBAN NL90ABNA0,
Account # 45.85.38.795, t.a.v. Paul de Laat dongen NB

Our Newsletter is distributed by e-mail, so please be sure to give your e-mail address below. We will not share this e-mail address with anyone!

Name: _____

Mailing Address: _____

Telephone : _____ (home) _____ (work)

E-mail: _____

Profession: _____

(If academic, please specify discipline)

◇ This is a membership renewal for 2011

◇ This is a new membership

**ASSOCIATION CANADIENNE POUR L'AVANCEMENT DES ÉTUDES NÉERLANDAISES
(ACAEN)
BULLETIN D'ADHÉSION 2011**

Veillez noter: on devient membre pour une année civile.

Les membres de l'ACAEN paient deux choses à la fois: quinze dollars pour s'abonner à la Revue canadienne d'études néerlandaises, et vingt-cinq dollars comme cotisation, qui inclut ce Bulletin et qui compte comme donation charitable; donc trente cinq dollars au total. Les personnes du troisième âge paient vingt-cinq dollars pour la cotisation et quinze dollars pour la Revue, donc trente dollars au total. Les étudiants paient dix dollars pour la cotisation et quinze dollars pour la Revue, donc vingt cinq dollars au total.

L'ACAEN est une corporation de charité et accepte volontiers des dons supplémentaires. Les donateurs recevront un reçu aux fins d'impôt dans les premiers mois de l'année civile qui suit le don.

Pour ce qui est des sections locales, la liste des personnes à contacter se trouve à la page 2 sous la rubrique "Membres du Bureau". Si vous devenez aussi membre d'une section locale qui perçoit une cotisation locale, vous pouvez lui envoyer les deux cotisations à la fois. Si vous n'êtes pas membre d'une section locale, vous enverrez un chèque ou mandat à :

M. Paul de Laat, Trésorier de l'ACAEN, 613 Huyck's Pt. Rd., Wellington, ON K0K 3L0.

Europe: €25.00 ABN-AMRO, BIC Code ABNANL2A, IBAN NL90ABNA0,
Account # 45.85.38.795, t.a.v. Paul de Laat dongen NB

Nous distribuons ce Bulletin par e-mail (courriel). Vous voudrez donc bien donner votre adresse e-mail ci-dessous. Nous ne la donnerons à personne!

Nom: _____

Adresse pour correspondance: _____

Téléphone: _____

(travail)

(domicile)

Courriel (e-mail): _____

Profession: _____

Les universitaires voudront bien préciser leur discipline :

◇ Je désire renouveler mon adhésion pour 2011 ◇ Je désire devenir membre.

OFFICERS/ MEMBRES DU BUREAU

President

Linda Feldman
Dept. of Langs. Lit. and Civ.
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
feldman@uwindsor.ca

Vice-President

Ton Broos
Germanic Langs. Lit. and Civ.
University of Michigan
Ann Arbor, MI 48109
tonbroos@umich.edu

President Emerita

Joan Magee
866 Victor Drive
Windsor, ON N8S 2S7

Past President

Inge Genee
Dept. of Modern Languages
University of Lethbridge
Lethbridge, AB T1K 3M4
inge.genee@uleth.ca

Secretary-Treasurer/Archivist

Paul de Laat
613 Huyck's Point Road
Wellington, ON K0K 3L0
pgdelaat@gmail.com

Journal Editor

Basil D. Kingstone
Department of French
University of Windsor
Windsor, ON N9B 3P4
bkingst@uwindsor.ca

Associate Journal Editor

Inge Genee

Visiting Speakers Convenor/ Newsletter Editor

Mary Eggermont-Molenaar
1416 - 29 St. NW
Calgary, AB T2N 2V1
memo45@shaw.ca

Associate Newsletter Editors

Paul de Laat - Communications
Peter Lowensteyn - Layout

Webmaster

Peter Lowensteyn
webmaster@caans-acaen.ca
(Site: <http://www.caans-acaen.ca>)

Members at Large

Gerrit Gerrits
Dept. of History and Classics
Acadia University
Wolfville, NS B4P 2R6

Martien de Leeuw
School of Industrial Design
Carleton University
martiendeleeuw@gmail.com

Willemina Seywerd
265 Scarborough Crescent
Scarborough, ON M1M 2J7
wseywerd@gmail.com

Peter Tijssen
INRS-Institut Armand-Frappier
Laval, Québec, H7V 1B7
Peter.Tijssen@iaf.inrs.ca

Sander Zweers
116 Keats Way Place
Waterloo, ON N2L 5H3
sashazweers@sympatico.ca

Chapter Secretaries & Contacts

Calgary

memo45@shaw.ca

Montreal:

peter@lowensteyn.com

Ottawa:

martiendeleeuw@gmail.com

Toronto:

marja.moens@rogers.com

Vancouver:

saskiastomps@telus.net

Waterloo:

sashazweers@sympatico.ca

Winnipeg:

vorst2@Ms.UManitoba.ca

The CAANS Newsletter appears three times a year, in April, August and December. It is a publication of the Canadian Association for the Advancement of Netherlandic Studies and free to all the Association's members.

Le Bulletin de l'ACAEN paraît trois fois par an (avril, août, décembre). C'est une publication de l'Association canadienne pour l'avancement des études néerlandaises, dont les membres le reçoivent gratuitement.

Items for the Newsletter should be sent to Mary E.M (memo45@shaw.ca) preferably as an attachment to an e-mail, in WordPerfect or Word.

Pour publier dans le Bulletin, prière d'envoyer votre texte à Mary E.M (memo45@shaw.ca) sous forme d'attachement à un courriel en WordPerfect ou Word. Merci!

Notice from our Treasurer, Paul de Laat:

Many of you have not yet paid for this year. We are now entering the second quarter of 2011. This is a friendly reminder that the membership fee was due in January.

Membership dues for this year are \$35.00 for regular members, \$30.00 for seniors and \$25.00 for students.

If you are not sure if you have contributed this year, I encourage you to send a short email to pgdelaat@gmail.com.

Please note that some memberships for CAANS (National) are collected through your local chapter. If in doubt, ask the treasurer of your local chapter if this is the case.